

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Právní aspekty péče o dítě a jejích nedostatků“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

Termín a místo konání: 9. června 2026 od 9:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Péče o dítě je jádrem rodičovské odpovědnosti a současně hlavním předmětem zájmu orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). V právním smyslu představuje komplexní povinnost rodičů zajistit dítěti život, zdraví, vývoj, výchovu i bezpečí, přičemž porušení nebo zanedbání těchto povinností může vést k zásahům veřejné moci – od výchovných opatření až po omezení či zbavení rodičovské odpovědnosti. Správné právní vyhodnocení péče a jejích nedostatků je proto klíčové: odlišit, co je jen rozdíl v životním stylu či výchovném přístupu a co už je porušením práv dítěte, není v praxi snadné. Rozhodující je míra intenzity pochybení a jeho dopad na dítě. Seminář nabízí podrobný přehled právních základů, kritérií a zásad, jimiž se OSPOD i soudy při hodnocení péče o dítě řídí. Účastníci se seznámí s vymezením složek rodičovské odpovědnosti, s obsahem péče a výchovy, s hranicí mezi právem rodiče a povinností státu chránit dítě i s možnostmi zásahu veřejné moci při zjištěných nedostacích. Důraz je kladen na princip nejlepšího zájmu dítěte (čl. 3 a 6 Úmluvy o právech dítěte), subsidiaritu zásahů a povinnost OSPOD vždy zvažovat mírnější alternativy, jako jsou výchovná opatření nebo sanace rodiny.

Seminář také rozebírá hranici mezi právním a sociálním hodnocením – tedy jak právně vymezit nedostatek v péči, jak jej dokumentovat, jaké má důsledky a kdy již vzniká povinnost či oprávnění OSPOD k zásahu. Účastníci získají orientaci v judikatuře Ústavního soudu, Nejvyššího soudu a Evropského soudu pro lidská práva, která vymezuje hranice legitimních

zásahů státu do rodinného života. Program propojuje teoretické principy s praktickými situacemi, s nimiž se pracovníci OSPOD setkávají při výkonu své činnosti.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- definovat obsahové složky rodičovské odpovědnosti
- rozlišit péči o dítě od výchovy a od styku s dítětem
- určit právní kritéria řádné péče o dítě
- vymezit intenzitu pochybení zakládající zásah OSPOD nebo soudu
- identifikovat nedostatky v péči a ochraně dítěte
- posoudit přiměřenost a proporcionalitu zásahu
- aplikovat princip nejlepšího zájmu dítěte v rozhodování
- využít právní rámec výchovných a jiných opatření OSPOD
- rozpoznat nezákonný nebo nepřiměřený zásah do rodinného života
- vyhledávat a využívat judikaturu k zásahům do rodičovské odpovědnosti
- rozlišit mezi selháním rodiče a situací vyžadující ochranu dítěte
- formulovat právně přezkoumatelné závěry o kvalitě péče

Obsah kurzu:

1. Právní rámec a principy péče o dítě

- Péče o dítě jako právní institut a morální povinnost
- Zakotvení v Úmluvě o právech dítěte, občanském zákoníku a zákoně o SPOD
- Princip nejlepšího zájmu dítěte (čl. 3 Úmluvy)
- Princip rovnosti rodičů a ochrany rodinného života
- Subsidiarita zásahů státu a prevence separace dítěte
- Povinnost podpory rodiny před zásahy
- Meze a limity veřejnoprávní intervence
- Judikatura k přiměřenosti zásahů do rodičovských práv

2. Rodičovská odpovědnost a její výkon

- Práva a povinnosti rodičů ve vztahu k dítěti
- Obsah péče, výchovy, zastupování a správy jmění
- Společný a samostatný výkon rodičovské odpovědnosti
- Opatření soudu při konfliktu rodičů
- Zastupování dítěte při kolizi zájmů
- Odpovědnost za řádný výkon rodičovské role
- Právní důsledky selhání péče
- Rozdíl mezi právem a výkonem rodičovské odpovědnosti

3. Obsah a kvalita péče o dítě

- Péče fyzická, psychická, sociální a výchovná
- Potřeby dítěte podle věku a vývojové úrovně
- Péče o zdraví, výživu, vzdělání, volný čas
- Ochrana dítěte před zanedbáváním a zneužíváním
- Význam emocionální stability a jistoty
- Právo dítěte na důstojnost a respekt
- Posuzování kontinuity péče
- Příklady adekvátní a vadné péče

4. Hodnocení nedostatků v péči

- Kritéria posouzení intenzity a závažnosti nedostatků

- Rozlišení mezi rizikem a ohrožením
- Dokumentace zjištění – protokoly, zápisy, spisová jistota
- Vyhodnocení dopadu na vývoj dítěte
- Multidisciplinární spolupráce při posuzování
- Právní a skutkový význam opakovaných pochybení
- Hodnocení snahy rodiče o nápravu
- Nástroje objektivizace hodnocení

5. Povinnost a možnosti zásahu OSPOD

- Prevence, pomoc, opatření k nápravě
- Zásada přiměřenosti a subsidiarity zásahů
- Výchovná opatření a dozor podle zákona o SPOD
- Předběžné a následné vyhodnocení situace
- Spolupráce s rodičem a dítětem
- Možnost dočasného opatření bez souhlasu rodiče
- Kontrolní a následné mechanismy
- Povinnost odborné reflexe zásahu

6. Soudní opatření a jejich důsledky

- Omezení, pozastavení a zbavení rodičovské odpovědnosti
- Nařízení výchovného opatření nebo ústavní výchovy
- Svěření dítěte jiné osobě (§ 953 a násl. OZ)
- Opatrovník dítěte a jeho úloha
- Soudní kontrola rozhodnutí OSPOD
- Ochrana rodinného života v judikatuře ESLP
- Obnova rodičovské odpovědnosti a návrat dítěte
- Povinnost přehodnocovat zásah v čase

7. Mezinárodní a ústavní souvislosti

- Úmluva o právech dítěte a její závaznost
- Komentáře Výboru OSN pro práva dítěte
- Čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv – právo na rodinný život
- Proporcionalita zásahu státu a judikatura ESLP
- Povinnost dítě vyslechnout (čl. 12 Úmluvy)
- Ochrana soukromí a identity dítěte
- Srovnání s evropskou praxí
- Odkazy na aktuální mezinárodní rozhodnutí

8. Dokumentace a dokazování

- Zásady vedení spisu a protokolace
- Náležitosti záznamů o šetření a pohovorech
- Zachycení subjektivních projevů a emocí
- Důkazní význam fotografií, lékařských zpráv, svědectví
- Objektivita vs. interpretace sociálního pracovníka
- Protokol o návštěvě rodiny a rozhovoru s dítětem
- Zajištění důkazní kontinuity
- Transparentnost a přezkoumatelnost

9. Spolupráce s institucemi a odborníky

- Role školy, zdravotníků a policie
- Sdílení informací mezi institucemi (§ 10 ZSPOD)
- Koordinace služeb a ochranných opatření
- Etické limity předávání dat
- Vztah mezi správní a soudní rovinou

- Odborné posudky a znalecké zkoumání
- Sdílení odpovědnosti v týmu
- Modely dobré praxe

10. Odpovědnost OSPOD a přezkum

- Odpovědnost za správnost právního posouzení
- Možnost přezkumu rozhodnutí a zásahu
- Povinnost vyhodnocení dopadu na dítě
- Správní delikty a kárná odpovědnost
- Povinnost školení a supervize pracovníků
- Rizika nečinnosti i nadměrného zásahu
- Přezkum Ústavním soudem a veřejným ochráncem práv
- Prevence systémových pochybení

11. Nejčastější chyby a doporučení

- Formalismus bez zohlednění skutečného dopadu
- Zaměňování chudoby za zanedbávání
- Nedostatečné odůvodnění zásahu
- Ignorování názoru dítěte
- Chybná komunikace s rodičem
- Absence kontinuity péče ze strany OSPOD
- Překročení zákonných pravomocí
- Praktické příklady nápravy

12. Diskuse a závěr školení